

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÖWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyílt-tér sora 1 korona.

Magyar föld — magyar kézen.

A magyar nemzeti és demokratikus földbirtokpolitika megoldását régóta sürgetik azok, akiknek még a háboru kitörése előtt is az volt a meggyőződésük, hogy Magyarország lakóinak boldogulása a legszorosabb összefüggésben van a magyar mezőgazdaság fejlődésével. Ezt a meggyőződést a világháború csak megerősítette. Egész természetes dolog tehát, ha a Magyar Gazdaszövetség már a háboru befejezte előtt, a döntő győzelmek előestéjén tanácskozás tárgyává tette azokat a kérdéseket, amelyekről függ a magyar mezőgazdaság jövő fejlődése. A kiinduló pont a tanácskozásoknál az volt, hogy a mezőgazdaság jövőbeni fejlődését elsősorban is az ember mozditja elő, maga a földmivelő, ennek a földmivelőnek kell tehát okos törvényekkel, célravezető társadalmi és törvényhozási intézkedésekkel a birtokában levő szántóföldön egy oly várat építeni, amelynek védelme alatt meg tudjon felelni nemcsak gazdasági, hanem immár bizvást mondhatjuk történelmi hivatásának.

A szántóföld a legnagyobb erőssége az országnak. Sajnos azonban ez az erősség épen olyan szabadforgalom tárgya volt mint valami bolti árucikk. A rossz törvények sőt még inkább az egymásra torló és a legtöbbször logikai összefüggésben nem álló törvényhozási intézkedések halmaza szinte hihetetlen gyorsasággal forgatta ki a magyar földmivelőt otthonából, vonta el tulajdonképeni hivatásától. Ezeket a bajokat kell tehát segíteni háboru utánra, s legelső sorban azt kell biztosítani, hogy a magyar föld maradjon magyar kézen, maradjon azok kezén, akikben meg van a testi és lelki készség arra, hogy kezelésük alatt a magyar szántóföld jövőben is megtud felelni nagy gazdasági és történelmi hivatásának.

A háboru máris sok tanulságot hozott felszínre, s így az új birtokpolitikának alapjai kezdenek kifejlődni. Az ellenség által feldúlt felvidéki falvak lakói részére a törvény kimondja az elidegenítés tilalmát. Így kell eljárni azokkal szemben is, akik mint rokkantak vagy mint évek hosszú során át Amerikában éltek, jutnak majd szántóföldhöz. Egy szóval alapvető tantétele a demokratikus nemzeti földbirtokpolitikának, hogy a földbirtok hihetetlen nagy mobilizációját meg kell szüntetni, a földbirtok állandó egy kézben maradását biztosítani kell. Ehhez természetesen nemcsak bizonyos elidegenítési tilalmakra, hanem az örökösödési

törvény megváltoztatására, a földteher mentesítésre, a mezőgazdasági hitel rendezésére, a földbirtok feldarabolások törvényszerű szabályozására is szükség lesz, vagyis más szóval amíg a pénz mindenhatóságában vetett hitet le nem romboljuk magasabb beavatkozással, addig a létező bajokon nem igen tudunk segíteni. Ugy kell a földbirtokot megszervezni, hogy abból tulajdonosát semmiféle pénzzel ki ne lehessen becsülni. Legyen a föld a szántó-vető népé, s miután természetesen még mindig nagyon sok föld van egy tömegben, egyesek kezén, arról is kell gondoskodni, hogy a föld-

birtok megosztás az eddiginél jóval arányosabb legyen.

A legnagyobb örömmel kell tehát üdvözölni a *Darányi Ignác* elnöklete alatt a Magyar Gazdaszövetségben megindult alapvető tanácskozásokat, amelynek célja az, hogy a háboru utánra az igazi nemzeti és demokratikus földbirtokpolitika sarkigazságait megállapítsák. A háboruból visszatérő hősök leginkább fogják látni, hogy az itthonmaradottak nagyon is sokat gondoltak a szántóföld s az ősi tűzhely megerősítésére. E nélkül nem látnók biztosítva a magyar földmivelő nép békés jövő munkáját.

A kárpáti falvakért.

— Alkalmi beszéd. —

Elmondotta: Szabó Sándor.

Messze Egyiptom földjén, a sivatag szélén van egy sok ezer éves kőszobor. Egy asszonyfejű, oroszlántestű szörny. Igen, gyengéd asszonyarca, de oroszlánkarma van. Ha az arcát nézem, csupa merengő báj, ha a testét, csupa vérengző erő. A szobornak neve: Rejtély, Sziifkusz.

De nemcsak kőbe vágott rejtély van, hanem élő rejtély is, a neve: Ember.

S ha a szobor neve világrejtély, az ember neve rejtélyes világ. Vagyis a szobor szimbolizálja a szépségével vonzó, erejével félelmetes, ismeretlen életet, a világtitkot, az emberben magában van egy titokzatos világ.

A görög bölcsélet az embert mikrokozmosznak, azaz kisvilágnak nevezte, mert benne megvan az egész világ kicsinyben. S a nagy világ, a természet igazán olyan ellentéteket mutat, mint a leányarcu, oroszlántestű szifkusz. A természetben van vörösfényes nappal és szuroksötét éjszaka; zsongó hab, ringó hullám s halálos örvény; van susogó szellő és bömbölő vihar; van selymes gyeptálya és kemény bazalt szikla; van puha virágszirom és szurós tövis; van törékeny szárnyu pillangó és izmos oroszlán; s a fülemüle csattogást mennydörgés nyeli el... S ezt folytathatnám így tovább.

Nos, nézzük az embert, nemde benne is folyton ellentétek váltakoznak? Mintha igaza volna Lucifernek az Ember tragédiájában, mikor az imádkozó Ádám felé rugva így gúnyolja:

Fel a porból állat

Kit sárból s napsugárból gyúrt az Alkotó.

Igen sár és napsugár! Test és lélek! Mintha angyalból s állatból, Istenből s ördögből lenne összegyúrva! A jóság és gonoszság; a szeretet és gyűlölet örökös harca dúl benne. S e világra is a jóság és gonoszság az emberből árad ki s gyűlölete és szeretete, mint átok és áldás száll ember-társaira.

Mélyen tisztelt hallgatóm, kinzott minket ez a harc béke idején is, s kinezni is fog mindig, de az ellentétek eme ríktó színezése sohasem tűnt fel még annyira, mint a világháboru idején. Szinte megdöbbenünk a kiáltó ellentétektől. Csak néhányat emelek ki belőlük. Az emberiség örökké a békéért

sirt s ime harcol! Örökké alkot s amit alkotott lerombolja. Szeretetet prédikált, testvéresülést s ime fogcsikorgatva rohan ellenfelére. Az orvosok nemzetközi gyűléseket tartottak, hogy sürgessék a néphigiéné, nagy probléma volt az egészséges táplálkozás, a gyenge, beteg, csenevész embereket fürdőhelyekre küldötték, pátyolgatták, hogy valamiképp megtartsák az élet számára, most meg a nemzetek színe-javát, kiktől egészséges, erőteljes generációt várnánk, a harctérre küldik legyilkolni; az az orvostudomány azon törte a fejét, hogy miképp hosszabbítsa életet; az emberiséget átjárta az életigenlés, az életakarás vágya, mind csak élni akart. Vitam, te poscimus omnes! Költőink azt énekelték, hogy ez még nem elég! „Coronemus nos rosas.” Koszoruzzuk meg magunkat rózsákkal s élvezzünk, mert az élet szent mámor; az élet zene, melyhez az ütemet a forró vér löktetése veri! S most? tapsol a halálnak; úgy önti a vért, mint a vizet, úgy pazarolja az életet, mint az őszi szél a száraz levelet.

Bizonyára mélyen tisztelt hallgatóm nem a szeretet s a jóság indította meg a háborut s nem is az folytatja! De mégis, hacsak a sötét oldalát látnánk meg, elfogultak lennénk. Nemcsak sötétség van itt, hanem világosság is, s minél nagyobb a sötétség, annál ragyogóbb a világosság. Az erőszakosság, ármány, gyűlölet, kegyetlenség fekete-véres örvényeiből mily diadalmasan emelkedik fel a hősi önfeláldozásnak, a mindent elhagyásnak, a hősiességnek kipirult arcu, fénylő szemű géniusza! A poshadt békében mi is sóhajtottunk a költővel: „Régi dicsőségünk, hol késsel az éji homályban?” Hivogattuk, idéztük a dicsó mult alakjait, s az idézett szellemek megjelentek, a lelkek megszállták a nemzetet s a magyar katona hősiességének égre csapó lángja eloszlatta „az éji homályt” s ragyogóvá tette a magyar nevet.

De mélyen tisztelt hallgatóm, a dicsőség tűze olyan, mint a villámé, széthasítja az éj kárpitját, de nem nővel, nem táplál, nem termékenyít, nem gyógyít, nem épít. Épen azért nyomában kell járnia egy másik tűznek, a szeretet édes, gyógyító, tápláló, alkotó tűzének. Ezt a tüzet azoknak kell keblükbe

hordozni és szítani s energiát tettekre váltani, akik itthon vannak. Mi ennek a tűznek a jegyében jöttünk össze, hogy egyrészt szítsuk, másrészt juttassunk anyagiakat annak a munkálkodó szeretetnek, mely a Vörös-Kereszt jelvénye alatt dolgozik. Mi harmatos füve, balzsamos levele akarunk lenni a sebeknek, hogy hűsítsük s gyógyítsuk!

A másik cél, hogy juttassunk mi is valamit az elpusztult kárpáti falvak felépítéséhez.

Mi, mélyen tisztelt hallgatóm, nagyon keveset tudunk a háboru borzalmaiból. Ha hallottunk, ha olvastunk, ha képeket láttunk, az mind nem valóság, csak kép, csak árnyék. A háboru okozta rémületet, rombolást, pusztulást csak azok érezték, akiknek területén ellenség száguldott. Mi itthon, ha a vasut s posta nem működött pontosan, ha nem volt kifli s fehér kenyér, ha nem volt villany, ha valami zavarta kényelmünket, mártír szemekkel néztünk az égre, mint akik a háboru áldozatai vagyunk. Hát akkor ezek, akik, apát, fiut, testvért, férjet vesztek s ráadásul szétduzták tüzhelyeiket, felégették vagyonukat? Minket megkimélt ettől az Isten, bár több vármegyét dult végig az orosz. Elpusztult több régi templom s kastély, de mégis legtöbb szegényes kis falu és a rutének rongyos vityillói. No, nem volt kár értük, — mondják — rondák, piszkosak, nyomorultak voltak s a lakosok között sok volt a kém.

Igaz, a háboru furiája itt nálunk műremeket nem pusztított, csak ezeknek a szegény embereknek a fészket verte le. Nem többet. De ha a madár sikongva, vijjogva kering levert fészke fölött, melyben kicsinyeit költötte ki s kétségbeesve verdesi szárnyát, pedig a szomszéd eresze alja, bokor ága lakással kínálja, mennyivel inkább az ember siratja meg fészket, mely neki egész birodalma volt, ahol ifjuságát, örömeit, bánatát élte, ahol szeretett és szenvedett. S vajjon mi vigasztalja azt a ruthén parasztot, ki mindent veszített, hogy Budán épen maradt a Mátyás templom s Halászbástya? S vajjon akinek kastélyai megmaradtak, a hosszú sor szobákat felkínálja-e: testvérem itt hajlékot találsz? S igazán csodálatos egyébként is az emberek ragaszkodása ahhoz a talpalattnyi földhöz, ahol születtek és éltek. S tán minél nyomoruságosabb, annál jobban szeretik.

Olvastam, hogy az olasz munkások, mikor visszamennek hazájukba, a terméketlen Appenineket kitért károkkal üdvözlők: I benedetti nostri sassi! „Ó mi áldott szikláink!” S a szegény árvamegyei tót, ha el is hagyja mostoha földjét, mely sovány zabkenyeret ad neki, nem hűtlen hozzá, hanem ha bejárta a dusan termő Alföldet, visszasiet. S még ha el is veszi házá, hazája marad neki a kis kert földje „hant lesz, mely ideköti,” pedig csak emléke az övé. Egy amerikai kivándorlóról olvastam, hogy sohasem tudta feledni bogárhátú kis viskóját és New-York zakatoló forgatagában mint édes zenét hallotta a honi nyárfák suhogását. Mikor halálos beteg lett, hajóra szállt s Fiumében, mikor partra lépett, megcsókolta a földet. Hazajöttem meghalni, — mondta, — mert ott akarok aludni a nyárfák alatt! S ha a gólyának, fecskének megbolygatják, leverik a fészket, a következő tavasszal nem tér oda vissza. De az ember, ha tud, elmenekül a vész idején, de alig vonul el a vihar, már siet vissza. A tüzhányó hegyek oldalában hányszor nyeli el a tüzes örvény, hányszor dönti romba a földrengés a városokat, s még háborog a föld s az ember újra rakja fészket. S most a háboruban is megható hallani mint szállingóznak vissza az elmenekült lakosok a megszállt területekre.

A magyar társadalom ezeket a rombadöntött falvakat akarja újraépíteni. Jól teszi. Jobbat alig tehet.

Először, mert emberileg jót cselekszik, hajlékot akar adni a hajléktalanoknak, de szebbet, jobbat mint volt nekik. Ugy is szegény-gyalázat, a lakásviszonyok magyarországon. Nem is szölok a nagyvárosok bércszármányairól, a pincelakásokról, s le-

bujokról, hanem csak a kisvárosok, falvak házairól. Micsoda sötét, egészségtelen, dohos odokban laknak az emberek! Nem fejlődhetik ezekben sem egészséges test, sem egészséges lélek. A test, különösen a gyermeké, elsatnyul, elcsenevészsedik, megsárgul, a kedély meg eltompul ezekben a levegőnélküli putrikban. Hát még az a nyomorult ruthén milyen lesz, aki együtt lakik az állataival. Az Isten ingyen adja a levegőt, meg a napsugarat, bocsássunk be hát abba az emberibb lakásba levegőt, meg napsugarat, hadd aranyozza meg a kopott, szegényes butorokat, hadd kacagjon virág az ablakban s lopjon a szürke lelekbe több életkedvet.

Másodszor a lakásviszonyok javításával javítjuk és emeljük a nép erkölcsi niveljét. A környezet óriási hatással van az emberre. Finomít s eldurvit. Aki mindig csak rongyot és piszkot lát maga körül, annak az erkölcsi is cafatosak lesznek. Ahol öregje, fiatalja, apraja, nagyja, hogy úgy mondjam, egyrakáson fekszik, ott ne keressünk értetlen szemérmert, tiszta, romlatlan erkölcsöt.

Harmadszor a nemzeti eszmének szolgáink. Olvastam egy plánomot s művészembertől hallottam, akit szintén megbiztak néhány ruthén falu tervezésével, hogy ha nem is minden házon, de legalább a templomon, iskolán, községházán érvényre jut a magyar stílus, a magyar művészet. Így magyar levegőt, magyar lelket viszünk a nemzetiségi vidékre. A falvak nevei is magyarosak lesznek; a templomban az Árpád-házi szentek szobrairól sugárzik le rájuk a magyar történelmi mult s mindez figyelmeztetni fogja ezeket a nemzetiségeket, hogy ők hozzánk tartoznak és tartoznak nekünk. Sokszor emlegettük, de különösen a háboru kitörésekor panaszkodtuk fel, hogy milyen védtelen a mi hazánk, hogy se a román határon, se Galiczia fölött, se északon, nyugaton, sehohol egy modern vár, egy megerősített pont, ahol megvethetnénk lábainkat támadás esetén. Igaz, hogy a Kárpátok természetes erősség, de a tiroli alpesek is az s ott mégis mennyi az erődítmény. Ráadásul csupa idegen náción környezet bennünket, akik inkább gyűlölnék, mint szeretnek minket s háboru esetén kémszolgálatot teljesítenek. Bizonyára e tekintetben is változás lesz s más nemzetiségi politikát üz majd a kormány ezután, mert úgy vélem, a többi makrancos nemzetiségünket dédelgettük és támogattuk, a szegény ruthénekkal meg mostohán bántunk. Az orosz meg szárnyai alá vette, adoptálni akarta s küldött nekik ru-beleket, amin görög templomokat építhetett s utalványozott mindjárt pópákat is, akik meg akarták tanítani ezeket, hogy a cár — az atyuska is.

Ezeket a határszéli nemzetiségeket magyarrá kell tennünk, hogy őrszemeink legyenek ezek a falvak a Kárpátokon.

No de nem célozom nemzetiségi politikát fejtegetni kegyetek előtt. — Mélyen tisztelt hallgatóm! Csak arra akarok hivatkozni, milyen jó érzés azt tudni, hogy nekünk is részünk van abban, hogy a hajléktalanok kellemes otthonhoz jutottak, hogy újra galamb turbékol a ducon, muskátli virít az ablakban, rezeda, rozmaring illatozik a kis kertben s a csinos templomokban értünk is száll fel ima az égbe.

Ime, mélyen tisztelt hallgatóm, ágyudörgés között is felhangzik a szeretet lágy szava; a szuronyütötte sebeket kedves női kezek kötözik be s a rombolást nyomon követi a szebb világot építő erő. Ennek a szeretetnek nem szabad szalmatizniuk lenni, mely gyorsan hamuba hül, hanem állandó melegségnek. Meg kell éreznünk, hogy e nemzet fia vagyunk, hogy egy test vagyunk, hogy te testvérem vagy, test a testemből, csont a csontomból, vér a véreimből. Érezzük át, amire az apostol int, sirjatok a sirókkal s ami még nehezebb, örüljétek az örvendezőkkel. Tán röstelkedünk is némileg, hogy nem tudunk sokat adni, sokat juttatni, nem tudunk minden nyomort megszüntetni, nem tudunk még egy falut sem

felépíteni. Nem. De tegyünk annyit, amennyit tudunk. Nemcsak csillagok ragyognak az éjben, hanem szentjánosbogárkák is csillognak a fűben. Wilde Oszkár írja: „Mikor börtönömből a csödbíróság elé vezettek két rendőr között, (Robbie) ott várakozott a hosszú, komor folyosón, hogy a tömeg szemeláttára, melyet ez a kedves, egyszerű cselekedet némává igézett, megemlje előttem komolyan a kalapját, mialatt béklyóba szorított kézzel, lehorgasztott fővel elhaladtam mellette. Ennél apróbb dolgokért is jutottak már emberek a menyországba... Szívem kincstárba helyeztem el. Be van balzsamozva és sok könnyű mirrhájától és nárdusától illatos.” Még tovább magasztalja e jótettet, melynek emléke rózsáskertté varázsolta a száműzetés sivatagát. A jótettet nem sullyal mérik! Ha egy könnyet tudunk letörölni, ha egy sebet begyógyítani, ha egy hajlék, egy templom felépítéséhez egy követ tudunk csak adni ez is elévülhetetlen jó cselekedet.

Végül nyissunk rá mélyen tisztelt hallgatóm arra az igazságra, hogy végre nem is az ökölben van az igazi erő s nem a kard és fegyver annak igazi szolgálja. Erő ez is, de pusztít s önmaga is pusztul. Igaz az, hogy aki kardot huz, az kard által vész el. A vérvesztéséget a nemzet nehezen heveri ki s a dicsőséggel vívott harcokban is elvérezhet.

Az igazi erő a szeretet és jóság, mely minél többet ad, annál nagyobbra nő s ha kiüresíti önmagát, akkor leggazdagabb! Ilyenformán van ez a természetben is. Nem a villám az erősebb, hanem a napsugár, mert hiszen a nap sugarain, mint aranyköteleken függ a föld, a nap vonzása tartja fenn s a villám a napsugár elektromosságából születik, — gyermeke annak! A kövi rózsza s a borostyán erősebb, mint a szikla, mert beleengedi gyökereit s szétrepesztí azt. A patak vize erősebb, mint a hegyóriások, mert átfurja, leiszapolja, tengerbe hordja s új világot épít a homokból. Isten is, mikor megjelent a prófétának, nem a szirteket zuzó viharban, nem is az emésztő lángban, mely színe előtt járt, hanem „in sybilo auris” a gyenge szellő suttogásában jelent meg.

Nem a háboru tüzvészében, hanem a szerető szívek jótetteiben közeledik hozzánk az Isten országa!

Gazdasági előadások. A Tapolczavidéki Gazdakör kérelmére a kerületébe tartozó községekbe, a tél folyamán, előadások tartását kérte a Magyar Gazdaszövetségtől. Az előadásokat, tekintve a bérkocsihányt, az idén azon községekbe kérelmezték, amelyek részben a vasuti állomás mellett, vagy ahhoz közel fekszenek. Így a mult vasárnap Tapolczán és Diszelben volt előadás, amelyekre a Gazdaszövetség dr. Schandl Károlyt, a szövetség titkárát küldte ki. Diszelben a délután 3 órakor tartott előadásra zsufolásig megtelt az iskola nagyterme, köztük nagy számban asszonyok is. Dr. Schandl Károly igen idő- és alkalmoszerű gazdasági háborus tételeket fejtegetett, amiből a hallgatóság megszületésre és követésre méltó tanácsokat nyert. Este Tapolczán a Kath. Körben volt hasonló tárgy előadás. Mindkét előadás végeredménye a sok időszzerű kérdés fölemlítése mellett oda összpontosult, hogy a fegyveres győzelem mellett most már a kenyérvétség harcát kell megvívni, amelynek győzelmes kiküzdéséhez a magyar gazda ismert szorgalmának, munkásságának hatványozott kitartására lesz szükség és akkor a kiéheztetés terve vett fegyverét is diadalmasan fogjuk legyőzni. Mindkét előadás előadó a választókerület képviselőjének, ugyis mint a Gazdaszövetség elnökének üdvözlését tolmácsolta. A gazdakör köszönetét és üdvözlését mindkét előadásra a gazdakör titkára kérte Ő Nagyméltóságának a szövetség titkára utján tolmácsolni.

10 kilogrammosak lehetnek a táborig csomagok. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a táborig postai hivatalos csomagok súlyhatára úgy a táborba irányuló, mint a táborból eredő forgalomban 5 kilogramm helyett 10 kilogramm lehet.

Vaskereszt
tomaji tanító
Starzsinszky Is
a 20. honvédegy
a vaskereszt m
Starzsinszky Is
tizedes ment
harctérre, aki a
sitott vitézi bá
hónapjában a
október 29-én
24-én a signu
Jelenleg mint
parancsnok te
és legénysége
de bátor, ügy
Büszkék lehet
tanítók.

A közönség
főjegyző a kö
azon kérelem
a hivatalos h
talanszor hall
nem olvastam
Pedig hát igazá
és lapban val
ban a hivataln
tudomására h
háboruban ez
kötelességünk
günk saját é
Nemországba
bíroság előtt
olvások ujság
röviden hangz
vas ujságot, t
büntetést.

A Balaton
ruár hó 8-án
Budapestben a
ség tanácsster
megnyitó. 2. J
ról. 3. A szá
lefolyt év szá
gyonárol. 4. A
5. Írásban a
Szövetség ir
tárgyalása.

Liszt és
Nálunk is él
A szükséglet
kezdve a köz
írják a liszt,
A bizottság
össze, hanem
vagy lisztből
deletet lapun
tük. Ez alk
a közönség
mint a gabo
lenül bejelen
részeseülhet
szigorú bünt
összeírást rés
a tanítás az

Nyilvános
Egyesület ta
kegyesek v
Kapolcs köz
község 10 k
ur 4 koroná
A szives ad

Harctéri
vidékéről ha
után kap la
rendszerint
érezik magu
gondolnak
ismerőseikre
tartalékos f
gyönyörű
dalmát teng
retes javu
Utjokat ve
amely az
P. J. tapo
tapolczai ta
harctérről.

HIREK.

Vaskereszttel kitüntetett badacsonytomaji tanító. Vilmos német császár Starzsinszky István badacsonytomaji tanítót, a 20. honvédegyalozezred tartalékos hadnagyát, a vaskereszt második osztályával tüntette ki. Starzsinszky István mint egyéves önkéntes tizedes ment el a háboru kitörésekor a harctérre, aki az ellenséggel szemben tanúsított vitézi bátorságáért a múlt év január hónapjában a vitézségi nagy ezüst éremmel, október 29-én vaskereszttel és december 24-én a signum laudissal lett kitüntetve. Jelenleg mint tartalékos hadnagy, századparancsnok teljesít szolgálatot. Tisztársai és legénysége rajongásig szeretik a szerény, de bátor, ügyes és vitéz parancsnokot. Büszkének lehetnek reá a zalavármegyei tanítók.

A közönség figyelmébe. Horváth Jenő főjegyző a községháza közleményei között azon kérelemmel fordul a közönséghez, hogy a hivatalos hirdetések olvassák el. Számátalanszor halljuk mi is a kifogást, hogy „én nem olvastam ezt a rendeletet, hirdetést!” Pedig hát igazán másként mint dobszó útján és lapban való hirdetés útján nincs módjában a hivatalnak a hirdetéseket a közönség tudomására hozni. Kötelességünk most a háboruban ezeket a hirdetéseket elolvasni, kötelességünk az állam iránt és kötelességünk saját érdekünk iránt. Olvastuk, hogy Németországban egy kisvárosi kereskedő a bíróság előtt azzal védekezett, hogy „én nem olvasok újságot”. A bíróság ítélete nagyon röviden hangzott: Aki a háboruban nem olvas újságot, ezért magáért is megérdemli a büntetést.

A Balatoni Szövetség közgyűlését február hó 8-án vasárnap délelőtt 11 órakor Budapesten a Magyar Országos Tűzoltószövetség tanácstermében tartja. Tárgyak: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jelentés a szövetség működéséről. 3. A számvizsgálóbizottság jelentése a lefolyt év számadásairól és a szövetség vagyongöről. 4. Az évi költségvetés megállapítása. 5. Irásban a közgyűlés előtt 3 nappal (a Szövetség irodájában) beadott indítványok tárgyalása.

Liszt és kenyérszükséglet összeírása. Nálunk is életbelép a liszt- és kenyérgyűjtés. A szükséglet kimutatása céljából holnaptól kezdve a községháza tanácstermében összeírják a liszt, illetőleg a kenyérszükségletet. A bizottság nemcsak a szükségletet írja össze, hanem akinek készlete van gabonából vagy lisztből, ezt is. Az erről kiadott rendeletet lapunkban már részletesen ismertettük. Ez alkalommal csupán arra hívjuk fel a közönség figyelmét, hogy a szükségletet, mint a gabona, esetleg lisztkészletét okvetlenül bejelentse, mert különben abban nem részesülhet, illetőleg a készlet eltagadásából szigorú büntetést von magára. Minthogy az összeírást részben a helybeli tanítók végzik, a tanítás az elemi fiúiskolákban szünetel.

Nyilvános köszönetek. A Vörös Kereszt Egyesület tapolcai fiókja céljaira adakozni kegyesek voltak: N. N. büntetés-pénzéből Kápolcs község bírja 20 koronát; Kápolcs község 10 koronát; Gaál Balázs festőművész ur 4 koronát, az általa készített képek után. A szives adományokat hálással köszöni.

Az elnökség.

Harctéri üdvözetek. Tapolczáról és vidékéről harctéren lévő hőseinktől nap-nap után kap lapunk szerkesztősége üdvözetet rendszerint azzal a kijelentéssel, hogy jól éreztük magukat, ütik az ellenséget és sokat gondolnak haza szeretteikre, jóbarátaikra, ismerőseikre. Ujabbán N. Z. tapolczai lakos, tartalékos főhadnagy folyó hó 11-ről keltezett gyönyörű látképes üdvözetet vettük a dalmát tengerpartról, ahol azóta mint ismeretes javunkra lényeges változás történt. Újokat vezérelje továbbra a győzelem, amely az áldást hozó békehez vezessen. P. J. tapolczai lakos népfőlkelő tíz más tapolczai társával küldi üdvözetet, az északi harctérről. Üdvözetüket azzal viszonzozzuk,

hogy adjon nekik a hazaszeretet továbbra is kitartást, türelmet, amely a győzelmes béke gyümölcsét teremje, úgy az ő, mint szeretteik javára.

Az irni és olvasnitudás igazolása. — Ismeretes, hogy mindazon 24 éves polgárok, akik iskolai bizonyítvánnyal nem tudják igazolni irni-olvasni tudásukat, de adócen-zusuk alapján választójogosultak, — az erre alakított bizottság előtt arról vizsgálatot tehetnek, amelynek alapján az egész országra egyszersmindenkorra érvényes bizonyítványt nyerhetnek. Akik Tapolczán ily vizsgálatot óhajtanak tenni, azok február 5-ig a járási főszolgabirónál vagy személyesen vagy írásban jelentkezzenek. A vizsgálat, amely teljesen ingyenes, a tapolczaiak részére február hó 10-én és következő napjain fognak a község házában megtartatni. Saját érdekében cselekszik tehát az, aki ez alkalmat felhasználva, egyéb bizonyítvány hiányában irni és olvasni tudását igazolja.

Elégia.

Szegény édes feleségem,
Be sokat kell emlegetnünk,
Úgy el voltunk kényeztetve,
Volt ki tett-vett mi helyettünk.
Nem bántottak gyötörö gondok,
Vidám volt az én kedélyem,
Munkám után családomb közt
Úr maradtam nagy kevélyem.

Istent kérted, azt ne érd meg,
Hogy elveszítsd másik fiad,
Úgy is örök a mi gyászunk
Az idősbik veszte miatt, —
Órízdi utját az ifjabbnak,
Mert most megint harcba készül,
Az én tisztet a biztatás:
„Fiam légy hős, küzdj vitézül!”

Pedig olyan törpe vagyok,
Lakásunk is üres, rideg, —
Ha érne is némi öröm,
Kinek mondjam, ki érti meg?
El-el nézem gyermekinket,
Helyetted is én mosolygok —
Most volna csak szükségünk rád,
Akkor lenne éltünk boldog.

Most volna csak szükségünk rád,
Hogy a lányok már nagyocskák,
Próbálgatnak sütni, főzni,
Sőt a ruhát is elmosás.
Bár nem lépnek nyomdokodba,
Panaszunkat elhallgatjuk,
Hej nehéz sor anya nélkül
Nem pótolja ezt az atyjuk.

Hogy hiányod ne érezzék
Velük vagyok, ha csak lehet,
Ismersz, hogy nem gyűlöletből
Kerülöm az embereket.
Elvergődünk meghítt körben,
Lassan megtér munkakedvünk,
Szegény édes feleségem,
Be sokat kell emlegetnünk.

Vázsonyi Izidor.

Kézrekerült vásári tolvajok. A balatonfüredi csendőrség letartóztatott két leány és egy fiú tur-i (Somogym.) fiatalok bűnöst, akik vásárról-vásárra járva a cipősátrak tulajdonosait károsították meg s a lopott jószágokon megosztokodtak. A jómadarak eredeti módszerrel, szinte tervszerűen dolgoztak. Hazulról külön-külön indultak el, nehogy gyanút keltsenek. A vásáron azonban újra összetalálkoztak s akkor munkához láttak. Míg egyik a sátorban alkudozott, másik két társa addig „falazott.” Ezalatt pedig a suhanc elemelte s előre elkészített tarisznyába rejtette a cipőket. A balatonfüredi országos vásár alkalmával Keserői József, vespéremi cipésmester sátrából loptak el három pár cipőt, melyeket azután a suhanc egy sövény mellett elásott. A károsult feljelentésére megindult nyomozás csakhamar eredménnyel járt s az ügyes csendőrség lefűlelte a jómadarakat, meg mielőtt fáradságuk jutalmát élvezhették volna.

Jótevény est az Apollóban. Más városokban hetenkint tartanak „háborus estéket.” Nálunk a háboru hosszú ideje alatt, szerdán volt az első. Ez a mulasztás nem jelenti azt, hogy mi talán érzéketlenek volnánk az ilyesmi iránt. Nem, mert hisz az ellenkezőjét hirdették a tömött sorok.

Nagyon sokan voltak. Nem volt üres hely, s mégis mindig többen és többen jöttek. Mindenki hallani akarta Szabó Sándort. Az ő szereplése hívta az embereket az estre. Hogy mit mondott, arról nem írunk e helyen, hisz lapunk elején egészében hozzuk beszédét; hogy miként mondotta el szépséges gondolatait, nem szorul a mi ismertetésünkre, a közönségünk már régtől ismeri az ő gyönyörű organumát.

Szabó Sándor a többek között az áldozatkészségről is beszélt és ő adta az áldozatkész kötelességtudás legszebb példáját, mikor beteg, a rosszullet csirájával testében, mégis megtartotta előadását. A beszéd vége felé fellépő sajnálatos muló rosszullet sem volt akadály annak, hogy a legszebb sikert és elismerést ne arassa.

Az est második pontja volt Szabolcs Stefánia urnő, a sümegi felső leányiskola tanítónőjének felolvasása Galiciáról, melyet saját felvételű képekkel illusztrált. A felolvasás igen diskret, halkszavu volt és a képek is ugyan-ez igyekezetet tükröztek. Kár, hogy nem bizott meg mást munkájának felolvasására, ha már rekedt volt. Különben megjegyezzük, az ő hazafias buzgalma kezdeményezte az estét.

Majd „Mindnyájunknak el kell menni” hazafias film gyönyörködtetett bennünket, mely után Gerl János értékes tudását ismertük meg. „Az Alpesi rózsák” hegedűszólót és „Lammermori Lucia” operából vett puzonszólót adta elő. Zongorán kísérte Acs Irma urleány, zongoratanítónő. Szereplésük szép és sikerült volt.

Befejezésül „Repülés a hazáért” háborus filmet láttuk. Músonon kívül Tóth Kálmán színész Sas Ede: „Nábob fia” című versét szavalta el, általános tetszésre.

Mikor így ez est műsoráról beszámolunk, ismét meg kell említenünk Gerl János nevét, ki a moziját rendelkezésre bocsájtotta a hazafias célra és a költségeket részben viselte.

„Mindnyájunknak el kell menni,” — és mindnyáján ott voltunk, kik hazafias készséggel áldozunk a célért: a kárpáti falvak felépítéséért és a sebeket gyógyító Vörös-Keresztért.

Felülfizetni kegyesek voltak: Takács Jenő, Marton Gyula 10—10, Körmeny Gergelyné 5, Kardos Mór 4, Dr. Fischer Gyula 3, Lessner Samu 2-50, Dr. Lőke Mór, Jung Ádám, Lessner Lajos, Lessner Mór, Valdai Sándor, öz. Barabás Gyuláné, Ihász Józsefné, N. N., Kemény Mór 2—2, Mandi Sándor, Dr. Schönwald Károly 1-50—1-50, Pajtás Henrik, Rosner Mór, Weisz Dávid, Friedl Annus, öz. Steiner Lipótné 1—1 koronát, Geipl Ferencné 40 fillért. Felülfizetés összege 60 korona 90 fillér.

Összegezés: Jegyekért: 337-50

Felülfizetés: 60-90

398-40

Kiadás: 74-80

Tiszta jövedelem: 323-60

Ebből az összegből 150— korona a kárpáti falvak felépítéséhez át lett adva Szabolcs Stefánia urnőnek, ki az összeget beküldi a bizottsághoz és a fennmaradó 173-60 korona a Vörös-Kereszt tapolczai fiókjának jutott.

Készülnek a vaspénzek. Irtunk már róla, hogy Németország is, meg a Monarchia is vaspénzt fog veretni és forgalomba hozni. Ennek az elhatározásnak nem épen az az oka, hogy ennek a rettenetes vaskorszaknak csakugyan legstilusosabb penze lesz a vasból való, amely Európában ugyan már Krisztus előtt divatját multa, még Lykurgosz király idejében, de most csakugyan stilusosan

divatba hozható. A dolognak alapja ez, hogy a váltópénz oly kevés, hogy néhol alig bírják a katonák zsoldját fizetni emiatt, másrészt, hogy a váltópénznek való fémek most egyéb célokra kelljenek. Az aprópénzhiány most már nem fog sokáig tartani, mert Kőrmöcbányán már hetek óta verik a vasat, hogy pénz legyen belőle. A jegybank hiráda szerint néhány hét múlva már forgalomban lesznek az első vaspénz küldemények.

A villanyvilágítással a héten is sok baj volt. De nemcsak mi éreztük, szenvedtük hiányát, hanem a szegény villanyosok is. Fárasztó munkával próbálgatják javítani, gyógyítani az öreg, rozsz gépeket, de hiába. Minduntalan elakadnak. A hatalmas gépek, melyek az egész várost ellátták vérereink: drótvezetékeink által száz és száz ember erejével és az embert a lakása minden kis zugába kísérő világossággal, most gyakran tehetetlenül, az öregség tehetetlenségével állanak. Olyan a villamostelep, mintha kórház volna. Mindenütt a gép részeit, szerveit orvosolják, javítják: hátha talán sikerül belőle munkabíró ifjut varázsolni. Pedig igazában nem is öreg még. Hanem úgy van vele, mint a szegényemberrel, kit időnek előtte megőröl a túlfeszített munka. Ezek a gépek is több munkát végeztek, mint amire születtek. Már jóideje van készülöbe a telepkibővítés, mit a háboru akadályoz. Ez az egyedüli segítség. Addig hiába szidjuk az ártatlan villanyosokat, mikor a bajnak, a zavarnak a — gép az okozója.

A napokban itt volt a központtól *Schmiedl* főmérnök, megvizsgálta a telepet és intézkedett, hogy az üzem mielőbb teljes egészében meginduljon. A leobersdorfi gyárból szerelőt hozatnak, ki néhány nap alatt majd a lehetőség szerint rendbe hozza a hibás gépet. Addig a másik használható gép látja el az esti áramszükségletet, így nappali áram egy-két napig nem lesz. A főmérnök információja szerint a zavarnak az az oka, hogy a telep túlterhelése miatt nincs elég idő a gépek szükséges rendbentartására. — Együttal közöljük az öröndetes hirt, hogy a közel napokban az olyannyira ránknehezű „felárat” mérsékelni fogják.

Parkirozzák a Balaton partját. Talán egy kis enyhítése akar lenni a somogyi part villatulajdonosainak, Somogy vármegye alispánjának rendelkezése ama felhívás, amelyben a balatonparti sétányok létesítéséhez a szükséges terület ingyenes átengedése szólítja fel őket. Az érdekes felhívás a továbbiakban így szól: A balatonparti sétányok létesítése nemcsak a fürdő szépségét és a fürdőközönség előnyeit szolgálja, hanem egyúttal a villatulajdonosok tulajdonát képező épületek biztonságát is célozza s így ennek rendkívüli hasznossága első sorban a parti és villatulajdonosokra hárul, nemcsak azzal, hogy a fürdőterületek és épületek értékét növeli, hanem azzal is, hogy jövőre a földterületeknek és épületeknek a Balaton által leendő elöntését is megakadályozza. Minthogy a m. kir. földmivelésügyi minisztérium ezen tervezetét sétányok anyagi támogatását is kilátásba helyezte már, azért is mindenképp előnyös a balatoni fürdők emelése szempontjától az, ha a parti tulajdonosok ezen terv kivételéhez a területek ingyenes átengedésével hozzájárulnak. Bővebb felvilágosításokat a balatoni kikötők m. kir. felügyelősége ad. A földmivelésügyi miniszter valószínűleg épp úgy támogatná anyagi hozzájárulásával a zalai fürdőtelepek parkirozását is, mint a somogyiakét. Nem ártana tehát, hogy a zalai érdekelttség szintén akcióba lépne a Balaton zalai oldalának díszítése érdekében.

Adóelengedés a küzdő iparosoknak. A háboru következtében számos iparos és kereskedő, akinek önálló üzeme volt, kénytelen volt üzemét megszüntetni vagy korlátozni. Az 1915. évi 14. t.-c. megengedi, hogy akinek az üzlete a háboru alatt beigazoltnak megszűnt, az adó törlését kérheti, az pedig, akinek az 1914—16. évek ciklusára megállapított III. osztályú kereseti adóalapja bevonulás, személyes szolgálata való kötelezés, vagy egyéb rendkívüli körülmény követ-

kezében legalább 50 százalékkal csökkent: a megállapított kereseti adónak megfelelő mérséklését kérheti. Ezeket az adótörlésre vagy mérséklésre irányuló kérelmeket 1916. évi január hó 31-ig kell benyújtani az adófelügyelőségnek.

KÖZSEGHÁZABÓL.

Hirdetmények.

Felkérem a közönséget, hogy a dobszó utjáni hirdetés iránt ne viseltessek ellenszenvvel, s kérem, hogy e lapot, melyben a hivatalos hirdetéseket közreadjuk, olvassák, mert e két mód és eszköz áll rendelkezésre a hirdetések közzétételére; a hirdetések a közönség érdekében állók, annak érdekeit szolgálják, s a hirdetményben foglaltaknak nem, vagy későn való teljesítése a hivataloknak csak zaklatást, a félnek magának pedig kellemetlenséget, esetleg kárt is okoz.

208—916.

A nyers gummi és gummigyártmány készletek hadi célokra lefoglaltattak s azok az iparkamaránál díjmentesen kapható nyomtatványon a kereskedelmi minisztériumhoz azonnal bejelentendők.

207—916.

Lóosztályozás Tapolczán február 19-ikén tartatik a Dienes-vendéglő udvarán.

188—916.

A liszt- és kenyérjegyek kiállításának alapjául szolgáló összeírás holnap, azaz 24-ikén kezdődik a városházán; az összeírás utcánként, a közönség előzetes értesítése után fog eszközöltetni délelőttönként; az összeírásra a háztartás, illetve család fejének kell megjelenni, akadályoztatása esetén egy értelmes családtagnak; a gabona- és lisztkészlet előzetesen otthon mindenki által pontosan felmérendő, hogy a pontos adatok a bejelentő által egyszerre bemondhatók legyenek.

Aki az összeírásra nem jelenik meg, vagy hamis adatokat mond be, az 600 korona pénzbüntetésre és 2 havi fogságra ítéltetik, készlete pedig elkozztatik.

Az istvándi erdőn a tisztviselők és alkalmazottak, szolgálak, továbbá a hadbavonultak családjai és a szegényebb néposztály tűzifát a következő árért kaphatnak:

1. Kemény hasáb tűzifa méterenkint az erdőn . . . 17 K
Vasuton beszállítva Tapolczára az állomásra . . . 20 K
2. Kemény dorongfa méterenkint az erdőn . . . 14 K
Vasuton beszállítva Tapolczára az állomásra . . . 17 K

Fáért jelentkezni a főjegyzői irodában lehet Tapolczán és fát csak az kap, aki innen igazolványt visz.

Tapolcza, 1916. január 22.

Horváth Jenő
főjegyző.

Tisztelettel értesitem a t. hölgyközönséget, hogy mindennemű

≡ kézimunkát ≡

elvállalok és pedig himzést, Madeira, Richelieu, poantlas, gobelin, horgolást stb.-t b. figyeimükbe ajánlom.

Németh Vilmosné, Tapolcza,
≡ Hunyadi Mátyás-utcasarok. ≡

Éki nyári kalapját gyárilag akarja

átalakíttatni

:: vagy ::

átvasaltatni,

legkésőbb február 1-éig küldje

Hajós Jenőhöz, Tapolcza.

ORVOSOK
ajánlják köhögés ellen

Kaiser-féle
Mell-Karamellák
a „3 fenyővel”

Milliók használják

Köhögés

rekedtség, hurut, elnyálkásodás, görcs, számarköhögés ellen, valamint a főlhülek megelőzésére
:: minden harcosnak. ::

6100 bizonyítvány magánosoktól és orvosoktól a jó eredményről.

Étvágygerjesztő, izletes bonbon 20 és 40 filléres csomagokban és 60 filléres dobozokban kapható
Glazer Sándor gyógyszerárában Tapolczán és J. Kovács Béla gyógyszerárában Balatonfüreden.

HIRSCH JÓZSEF

hentesüzlete és füstölője
TAPOLCZA, főter.

Állandó nagy raktár:

Füstölt sonka, füstölt hus, füstölt szalonna és szalámiból.

Friss sertésus, elsőrendű sertészsir-háj és zsirszalonna.

Főtt sonka, nyelv és hideg felvágottak. ::

Naponta saját készítésű friss virsli, kalbász, berlini és szafaládé. ::

Legolcsóbb napi árak!
Hust füstölésre elfogadok, sem égésért, sem elveszésért felelősséget nem vállalok.